

KUNSTIRINDEL MUUTUSTETA

Kunstihoone – „**New Wave** /
Uus laine. 21 sajandi eesti kunstnikud“*
NonGrata Kunstikonteiner –
„**Uus laine**. 21. sajandi Eesti kunst“
Vaal galerii – „**Pomo Sapiens**:
See on tõesti midagi“**

Margus Tamm

* Kuraatorid: Anders Härm,
Hanno Soans

** Kuraator: Andres Lõo

Korraga on kolmest erinevast suunast välja tulistatud lubadus „UUS!“. Kuivõrd selline ambitsioon eeldab tugevat kuraatoripositsiooni, loen ja rebin kontekstist välja kuraatoristeitmente ja intervjuukatkeid.

I
Kõigepealt „New Wave“, mis jõudis
esimesena avaldada meedias intervjuu.
Edestades sellega 1 päeva võrra
NG näitust ning 2 päeva võrra omaenda
näitust.

Niisiis. Mida arvavad „New Wave'i“ kuraatorid?

Iseendast:

„Ma arvan, et oleme esimesed, kes on püstitanud küsimuse nullindate kunsti minateadvusest. Meie lõõme mängus esimese kaardi lauale ja vaatame, mis siis nüüd juhtuma hakkab.“

Kommentaar: Meenutame: Karin Laansoo raamat „22+“
(2005), kunst.ee erinumber Noor-Eesti (2005).

Näituse pealkirjast:

„See on eelkõige marketingi kontseptsioon. See on omamoodi sõnakõlks, mis võimaldab küsida, nagu sa küsidki, kas nüüd on siis uued tingimused.“

Uuest põlvkonnast:

„Ta tuleb tasa ja targu, ilma suurema kärata.“

„Huvitavam osa üheksakümnendate lõpu ja nullindate alguse nooremast kunstist ei trügi enam institutsionaalsele mänguväljale ega püüa ennast valgele kuubile apetiitseks teha.“

„See kunst ei esita ennast selgete vastanduste ja manifestide kaudu.“

„Noor eesti kunst on mitmekülgsem, orgaanilisem, tehniliselt küpsem ja intelligentsem kui oli üheksakümnendate põlvkond samas vanuseklassis.“

„Nullindajatel on kaasaegse kunsti vormikeel juba käes, nad on kasvanud koos sellega.“

„Teooria on niigi olemas, see on olemuslikult „läbi seeditud“ veel enne, kui tullakse millegagi välja.“

„Noorema kunstnikkonna mentaliteet on üldises plaanis hoopis teistsugune (kui 90ndatel).“

„Viimaste aastate jooksul on tekkinud arvestatav hulk noori kunstnikke, kes dokumentalistlikus režiimis töötavad.“

„Kümnendivahetuse üheks huvitavamaks ja aktuaalsemaks nähtuseks on alternatiivse elektroonilise muusika ja kaasaegse kunsti kokkupuutepunktides tekkinud *soundart*'i projektid.“

„Leidsime Tartust eest aktiivse kaasaegse kunsti *scene*'i.“

„Kui vaadata osalejate nimekirja, ei ole lihtne seda vaadata ühtse „uue lainena““

Kommentaar: *Truth / art / new wave is out there somewhere*

Teistest:

„Loomulikult on kaasaegse kunsti kõrval absoluutselt küündimatut, provintslikku, teadlikult antiintellektuaalset, dementset kunsti Eestis väga palju, seda näitas meile ilmekalt hiljutine näitus Kunstihoones (EKLi aastanäitus „Elamise kunst“).“

„Pärnu noor kunst sõidab meie arvates liialt NonGrata ja Kursi koolkonna kiiluvees, mis nähtustena kuuluvad üheksakümnendatesse ja ideoloogiliselt veelgi kaugemale.“

„Pärnu etendab külahullu.“

Kunstimaailmast:

„Üheksakümnendate lõpul, institutsionaalse maastiku paika loksudes ja kaasaegse kunstikeele omaksvõtmisega, kadus ka vajadus ühistegevuseks ideoloogilistel esliinidel.“

KOKKUVÕTE:

„New Wave'i“ kuraatoritel on väga selged seisukohad EKLi ja NonGrata kohta. Ja suhteliselt udune pilt uuest põlvkonnast va enesekuvand, et ollakse esimesed, kes uue põlvkonna teema üles tõstavad ja sellega n-ö kinda viskavad.

II

NG Kunstikonteiner. „Uus laine.

21. sajandi Eesti kunst“

Näitus avati päev enne „New Wave’i“,
millele vastanduti.

Iseendast:

„Me oleme alternatiiv Eesti kunstimaailma peavoolule.“

Näituse pealkirjast:

„See on provokatsioon, mille eesmärgiks on tekitada diskussioon Eesti kunstimaastikul. Pealkiri on *copy-paste*’itud Tallinna Kunstihoone koduleheküljelt.“

Kommentaari: ühtede jaoks on „Uus laine“
marketingkontseptsioon. Teiste jaoks on „Uus laine“
provokatsioon. Huvitav, kas on kuskil keegi, kelle jaoks „Uus
laine“ oleks päriselt ka uus laine?

Uuest põlvkonnast:

„21. sajandi kunstist ja olulistest kunstnikest rääkida on veel ilmselgelt liiga vara.“

Teistest:

„Nii noorte ja väheesinevad kunstnike puhul, nagu on pooled Kunstihoone
„Uue laine“ näitusel, ei saa ka rääkida mingitest kunstnikupositsioonidest.“
„„New Wave’i“ kuraatorid tegelevad sisulise asemel formaalse tegevusega.“
P.S. „Ise oled hull.“

Kunstimaailmast:

„Mida suurem liigiline mitmekesisus valitseb, seda elujõulisem on süsteem.“
„Totaalset tolerantsi ega üksteisemõistmist ei ole olemas.“
„Küsimus ei ole papis, küsimus on meeldivas surinas, mida tekitab teadmine,
et sa oled orjastaatusest pääsenud ja niimoodi ühiskonnale paraja näitaka vastu
andnud.“

KOKKUVÕTE:

„Uue Laine“ kuraatoritel on väga selged seisukohad „New Wave’i“ ja selle
kuraatorite suhtes. Samuti on neil selged sotid ühiskonnaga. Ja *be aware*,
NG messianistlik loojakontseptsioon rohib. Aga ikkagi ehitavad nad oma
näitusepromo üles vanale heale vastandumisele Kunstihoonega. Kui
Vabaduse 6 on tõesti nii kõdu, nagu nad väidavad, siis milleks ehitada oma
kirikut sellele mülkale?

III

„Pomo Sapiens: See on tõesti midagi“

Näituse pealkirjast:

„POMO SAPIENS on postmodernne inimene. Aastaid tagasi tähendas soomlastelt laenatud slängisõna „pomo“ bossi, kedagi tähtsat, ülemust, esimest jne. Kunstivooluna ammandas postmodernism end üheksakümnendate algul, samas pole ka modernism veel kuhugi kadunud. Filosoofilise määratlusena aga on postmodernism endiselt elujõuline. Näituse alapealkiri sai valitud tema sisse kodeerunud võimatuse tõttu. Pole selge, mis on „see“, kui palju on „tõesti“ ja mis võrdub „midagiga“. Amerikanism „*this is really something*“ väljendab midagi, mis „on tõesti midagi“ – see on saladus, see on määramatu suurus, ent läbini veenev. See on kaasaegne muinasjutt. „See on tõesti midagi“ on kerge ja õhuline, ent noore kunsti kui igikestva fenomeni raames vitaalne.“

Uuest põlvkonnast:

Esinevad kaksteist autorit, kes tervikuna moodustavad midagi koogilõigu taolist eesti noorkunsti siiruviirulises suflees.

Kommentaari: Elu on nagu šokolaadikarp.

KOKKUVÕTE:

Ka sel aastal ei suuda Vaal ennast kuidagi artikuleerida.

IV

ÜLDKOKKUVÕTE:

90ndatel esile tõusnud liidrid (vahet pole, kas riiklike või alternatiivsete institutsioonide liidrid) jätkavad omavahelist positsioonisõda, olgu siis ettekäändeks uus põlvkond või mis iganes. Uuest põlvkonnast ei räägi sisuliselt keegi, nooremate kunstnike roll näib olevat olla rohkem nagu kahuriliha omavahelises klaarimises. Ja rindejoon on otsaga jõudnud Tartusse. Mis tähendab. Et. Noor, uus, *new*, 21. sajandi vms kunstipõlvkond on jätkuvalt defineerimata, nii et kõigil on jätkuvalt võimalus proovida.

See, kes õige vastuse esimesena ära arwab, jääb edasi mängu.

